

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 572/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť T. F., trvale bytom..., prechodne P., zastúpeného advokátkou JUDr. R. J. „T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok „*nevybavením prijatého písomného podania zo 16. decembra 2011*“ a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. F. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. októbra 2012 doručená sťažnosť T. F. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) *„nevybavením prijatého písomného podania sťažovateľa zo 16. decembra 2011“*.

Zo sťažnosti okrem iného vyplýva, že okresný súd uznesením z 9. marca 2011 v konaní pod sp. zn. 28 P/253/2010 o zvýšenie výživného na maloleté dieťa ustanovil sťažovateľovi ako účastníkovi konania (otec dieťaťa) opatrovníka (jeho matku Z. F.), a to na účely súdneho konania. Dôvodom tohto procesného postupu súdu mal byť neznámy pobyt účastníka konania.

O uznesení sa sťažovateľ dozvedel 11. decembra 2011, keď mu ho odovzdala jeho matka. Dňa 16. decembra 2011 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu, ktoré mu bolo doručené 19. decembra 2011.

Sťažovateľ v odvolaní namietal, že ustanovenie opatrovníka bolo nedôvodné, pretože okresný súd pred vydaním rozhodnutia riadne neprešetril miesto jeho pobytu, prípadne adresu na doručovanie.

Keďže predmetné odvolanie proti rozhodnutiu zo strany okresného súdu nebolo vybavené, sťažovateľ podal 5. marca 2012 predsedovi okresného súdu sťažnosť na porušenie základného práva na súdnu ochranu. Následne 13. marca 2012 podal sťažovateľ na okresnom súde aj doplnenie sťažnosti.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uviedol, že *«predseda Okresného súdu Pezinok predložil moju sťažnosť na rozhodnutie nadriadenému súdu, a to Krajskému súdu v Bratislave, ktorého podpredseda súdu... Sťažnosť sťažovateľa označil za nedôvodnú... Nadriadený orgán po tom, ako sa oboznámil s obsahom spisu len konštatoval, že moje odvolanie voči uzneseniu o ustanovení opatrovníka sa tu vôbec nenachádza. Záležitosť ohľadne chýbajúceho odvolania nijako súdy neprešetrili, hoci doručenie a prevzatie zo strany Okresného súdu Pezinok preukazuje jednak podací lístok opatrený pečiatkou pošty,*

jednak podpísaná doručienka, ktoré som v kópii predložil. Tak okresný ako aj krajský súd najmä však ďalej vec neriešili a nepostupovali v zmysle občianskeho súdneho poriadku a spravovacieho a kancelárskeho poriadku pre súdy a v tejto veci nevykonali a neprijali žiadne opatrenie ani neučinili nápravu.

S takýmto výsledkom nevybavenia sťažnosti som nebol ako sťažovateľ spokojný, keďže podpredseda krajského súdu sa nevyjadril k nevybaveniu môjho odvolania voči uzneseniu o ustanovení opatrovníka, ktoré som predovšetkým namietal vo svojej sťažnosti. Preto som podal dňa 31. 05. 2012 žiadosť o prešetrenie nesprávne vybavenej sťažnosti na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Znova som namietal, že dosiaľ nebolo nijako odpovedané na moje odvolanie voči uzneseniu o ustanovení opatrovníka zo dňa 16. 12. 2011 a žiadal som vec prešetriť. Taktiež som poukázal na to, že odpoveď súdu o tom, že moje vyššie uvedené odvolanie sa v spise nenachádza, nemôže byť pravdivé, pretože sa mi vrátila riadne doručienka zo súdu s vyznačeným dátumom prevzatia písomného podania a s riadnym podpisom pracovníčky súdu. Na podacom lístku z poštového úradu je dokonca vidieť váhu doručovanej obálky, z ktorej je zrejmé, že sa v nej nachádzal dokument, teda moje písomné odvolanie. Trvám na tom, že odvolanie som riadne poslal, pretože bolo pre mňa významné, aby sa s ním súd oboznámil. Konštatovanie súdu o jeho „neexistencii v spise“ považujem za hrubú vadu v konaní a porušenie môjho práva na súdnu ochranu a prístup k súdu. Následné nakladanie s obsahom prijatej zásielky na príslušnom súde som ja nemohol ovplyvniť svojím konaním. Je na zodpovednosti súdu, aby chýbajúce podanie alebo jeho stratu riadne prešetril a chybný stav napravil. V záujme ochrany práv účastníka konania nemožno prehliadnuť stratu akéhokoľvek jeho písomného podania, ku ktorému došlo z dôvodov na strane konajúceho súdu. Súd prevzatím mojej zásielky prevzal zodpovednosť za ďalšie nakladania s jej obsahom a následne i za vybavenie takto urobeného písomného podania vo veci samej. Prípadná strata odvolania priamo na súde nemôže byť mne na ujmu a nemôže to byť dôvod nevybavenia podania.».

Kedže aj Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) vyhodnotilo sťažnosť sťažovateľa ako neopodstatnenú listom z 31. augusta 2012, sťažovateľ sa so sťažnosťou využíjúc všetky opravné prostriedky nápravy podľa § 53 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) obrátil na ústavný súd.

Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd vyslovil, že

„1. Postupom Okresného súdu Pezinok nevybavením prijatého písomného podania sťažovateľa zo dňa 16. 12. 2011 bolo porušené právo sťažovateľa T. F. na súdnu ochranu podľa čl. 6 Dohovoru... a čl. 46 ods. 1 Ústavy...

2. Ústavný súd... ukladá povinnosť Okresnému súdu Pezinok konať vo veci podania T. F. zo dňa 16. 12. 2011, urobeného písomne, podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a vykonávacích predpisov.

3. Sťažovateľovi sa priznáva právo na primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- EUR..., ktoré je Okresný súd Pezinok povinný uhradiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Pezinok je tiež povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 269,58 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa... do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa a jej príloh ústavný súd zistil, že v konaní o zvýšenie výživného na maloleté dieťa vedenom okresným súdom pod sp. zn. 28 P/253/2010 bol

9. marca 2011 sťažovateľovi ustanovený opatrovník. Proti rozhodnutiu podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ale o odvolaní nebolo dosiaľ rozhodnuté.

Sťažovateľ sa svojím návrhom na rozhodnutie pred ústavným súdom domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému podľa sťažovateľa malo dôjsť tým, že okresný súd dosiaľ nerozhodol o jeho odvolaní proti rozhodnutiu o ustanovení opatrovníka napriek tomu, že sťažovateľ predložil doklad o doručení jeho odvolania okresnému súdu.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Iným súdom nemožno podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozumieť len iný súd v zmysle inštančného postupu v rámci všeobecného súdnictva. To by muselo byť výslovne upravené napríklad tak, že právomoc ústavného súdu vzniká vtedy, ak už nie je možné proti rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu všeobecného súdu použiť opravný prostriedok (prípadne riadny opravný prostriedok).

Základným ústavným predpokladom na vznik právomoci ústavného súdu v konaní o sťažnostiach je to, aby o ochrane tvrdeného porušenia základného práva alebo slobody nerozhodoval iný súd. Tento predpoklad nie je splnený, tak ako sa domnieva sťažovateľ, že využil všetky opravné prostriedky na nápravu tohoto stavu, a to v sťažnosti na porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu, ktoré doručil predsedovi okresného súdu a nadriadenému súdu, ako aj ústrednému orgánu štátnej správy (ministerstvu spravodlivosti).

V citovanom článku ústavy ide o súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Ak existuje taký súd, ústavný súd zásadne nie

je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, pretože tomu bráni ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd z príloh k sťažnosti zistil, že v konaní o zvýšenie výživného vedenom pod sp. zn. 28 P/253/2010 okresný súd vo veci konal a rozhodol rozsudkom č. k. 28 P/253/10-38. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu odvolanie, v ktorom namietal rovnaké skutočnosti, ktoré namieta aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu, a to že postup okresného súdu pri rozhodovaní o ustanovení opatrovníka bol v rozpore s procesným kódexom.

Ústavný súd nie je oprávnený a povinný poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ môže domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom (ďalej len „OSP“) ustanovenými procesnými úkonmi, najmä využitím riadnych opravných prostriedkov (podobne napr. II. ÚS 35/02, II. ÚS 78/02, IV. ÚS 47/04).

Ak existuje taký všeobecný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody, ústavný súd nie je zásadne oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie. Prijatiu takej sťažnosti bráni princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 54/02).

Sťažovateľ požiadal ústavný súd o ochranu svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru teda predčasne bez toho, aby všeobecný súd (v tomto prípade krajský súd) vo veci samej rozhodol a umožnil mu odpovedať aj na jeho námietky na nezákonný postup okresného súdu uvedené v odvolaní. Taký postup sťažovateľa vylučuje právomoc ústavného súdu konať v jeho veci.

Ústavný súd už viackrát uzavrel, že v konaniach pred všeobecnými súdmi závažné procesné pochybenia (predstavujúce súčasne aj porušenie základných práv účastníkov konania podľa čl. 46 a nasl. ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) zakladajú

dôvod nielen na podanie odvolania (podľa § 205 a 205a OSP), ale aj dovolania (podľa § 237 a nasl. OSP). Tieto riadne a mimoriadne opravné prostriedky umožňujú účastníkom súdneho konania namietat' závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného vyplýva, že sú to najprv všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľovi môžu a musia poskytovať ochranu označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd preto podľa § 25 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2012